

מסכת מגילה דף יא.

• רב דימי בר יצחק פתח לה פיתחא....

אימתני, בזמן המן	"כי עבדים אנחנו ובעבדותינו לא עזנבנו אלקינו ויט עלינו חסד לפני מלכי פרס"
------------------	--

• רב חנינא בר פפא פתח לה פיתחא....

"הרכבת אנוש לראשנו באנו...."	
בימי נבוכדנצר הרשע (שהטילנו לתוך הכבשן)	באש
בימי פרעה	ובמים
בימי המן	ותוציאנו לרויה"

• רבי יוחנן פתח לה פיתחא....

אימתני ראו אפסי כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו, בימי מרדכי ואסתר	"זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו"
---	---

• ריש לקיש פתח לה פיתחא....

זה נבוכדנצר הרשע	"ארי נהם
זה אחשורוש	ודב שוקק
זה המן	מושל רשע
אלו ישראל שדלין מן המצות	על עם דל"

• ר' אלעזר פתח לה פיתחא....

בשביל עצלות שהיה להם לישראל שלא עסקו בתורה	"בעצלתים
נעשה שונאו של הקב"ה מך (עני)	ימך
זה ה', שנא' המקרה במים עליותיו	המקרה
	ובשפלות ידים ידלף הבית"

• רבי נחמן בר יצחק פתח לה פיתחא....

אדם ולא מלך, זה המן	"שיר המעלות לולי ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל לולי ה' שהי לנו בקום עלינו אדם"
---------------------	--

מסכת מגילה דף יא.

• **רבא** פתח לה פיתחא....

זה מרדכי ואסתר (והעיר שושן צהלה ושמחה)	"ברבות צדיקים ישמח העם"
זה המן (והעיר שושן נבוכה)	ובמשול רשע יאנח עם"

• **רב מתנא** פתח לה פיתחא.... "כי מי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו"

• **רב אשי** פתח לה פיתחא.... "או הנסה אלקים וגו'"

• **וַיְהִי - רב - ויי והי** (לשון נהי וקינה) - זה מה שכתוב "והתמכרתם שם לאויביך לעבדים ולשפחות..."

ברייטא	שמואל	
בימי הכשדים, שהעמדתי להם דניאל חנניה מישאל ועזריה	בימי היוונים	"לא מאסתים
בימי היוונים שהעמדתי להם שמעון הצדיק וחשמונאי ובניו ומתתיה כהן גדול	בימי נבוכדנצר	ולא געלתים
בימי המן שהעמדתי להם מרדכי ואסתר	בימי המן	לכלתם
בימי הפרסיים שהעמדתי להם של בית רבי וחכמי דורות	בימי הפרסיים	להפר בריתי אתם
לעתיד לבא, שאין כל אומה ולשון יכולה לשלוט בהם	בימי גוג ומגוג	כי אני ה' אלקיהם"

• **רב לוי** - "ואם לא תורישו את יושבי הארץ"

• **רב חייא** - "והיה כאשר דמיתי לעשות להם, אעשה לכם"

• **בימי אחשורוש**

משום.....	נקרא אחשורוש
	רב שהיה אחיו של ראש, זהו נבוכדנצר שהרג, והחריב בית המקדש, ואחשורוש נמי ביקש להרוג ולהחריב
שהשחירו פניהם של ישראל בימיו כשולי הקדרה	שמואל
שכל שזכרו אמר אח (אוי) לראשו	רבי יוחנן
הכל נעשין רשין (עניים) בימיו, שנא' "וישם המלך אחשורוש מס על הארץ...."	רבי חנינא

• **הוא אחשורוש**

הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו	הוא אחשורוש
הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו	הוא עשו
הן ברשען מתחילתן ועד סופן	הוא דתן ואבירם
הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו	הוא המלך אחז
הוא בצדקו מתחילתו ועד סופו	אברם הוא אברהם
הן בצדקן מתחילתן ועד סופן	הוא אהרן ומשה
הוא בקטנותו מתחילתו ועד סופו, כשם שבקטנותו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו בתורה, כך במלכותו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו בחכמה	ודוד הוא הקטן

מסכת מגילה דף יא

- **הַמֶּלֶךְ - רב** - שמלך מעצמו (שלא היה מזרע מלוכה):
- **אמרי לה לשבח** - דלא הוה איניש דחשיב למלכא כוותיה.
- **אמרי לה לגנאי** - דלא הוה חזי למלכותא, וממונא יתירא הוא דיהב, וקם.

• **מֵהָדוּ וְעַד כּוֹשׁ**

רב ושמואל, חד אמר הודו בסוף העולם וכוש בסוף העולם, וחד אמר הודו וכוש גבי הדדי הוּו קיימי, כשם שמלך על הודו וכוש, כך מלך מסוף העולם ועד סופו.

- **שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה** - רב חסדא - קרא יתירא הוא, דכבר כתיב מהודו ועד כוש, ואתי לדרשה שמתחילה מלך על שבע, ולבסוף מלך על עשרים נוספות, ולבסוף מלך על מאה נוספות.

• ת"ר

שלשה מלכו תחת כל כיפת הרקיע, אחאב, נבוכדנצר, ואחשורוש.	
קושיא	תירוץ
והא איכא שלמה?	למ"ד מלך והדיוט, לא סליק מלכותיה, ולמ"ד מלך והדיוט ומלך, אפ"ה שאני שלמה המלך שמלך על העליונים (שְׂדִים) ועל התחתונים.
והא הוה סנחריב?	הא הויה ירושלים דלא כבשה.
והא איכא דריוש?	הא הויה שבע דלא מלך עלייהו.
והא איכא כורש?	הוא רק שיבח את עצמו, אבל באמת לא מלך על כולן.

• **בְּיָמֵים הָהֵם כְּשֶׁבַת הַמֶּלֶךְ.... בְּשָׁנַת שְׁלוֹשׁ לְמַלְכוֹ**

- **רבא** - אין לומר כשבת בתחילת מלכותו, דהא כתיב בשנת שלש, אלא שנתיישבה דעתו, שמתחילה היה דואג שיצאו ישראל מתחת ידו כשיגמרו שבעים שנה לגלות בבל, ועכשיו נתיישבה דעתו.
- **בלשצר מנה משעת מלכות בבל**, משהמליך נבוכדנצר, נמצא מ"ה שנה של נבוכדנצר, וכ"ג שנה של אויל מרודך, וב' שנה של בלשצר, זה שבעים שנה, ובשנה שלישית עשה בלשצר משתה והתשמש בכלי המקדש, ואותו הלילה נהרג.
- **אחשורוש מנה משנת גלות בבל**, ולכן היה עוד ח' שנים, שנה שלישית של בלשצר, ה' שנים של דריוש וכורש, ותרתיה דידיה, וכיון שלא נגאלו ישראל בשנה שלישית שלו, עשה משתה, ונהרג ושתיה.
- **והחשבון האמיתי משנת חרבות ירושלים** שהיתה י"א שנים לאחר גלות בבל, ואע"פ שצריך הגאולה להיות בשנת י"ד לאחשורוש, שנים מקוטעות הוּו, ובאמת היה רק ד' שנים בין דריוש וכורש, ועוד שנה נבלע בין נבוכדנצר ואויל מרודך, וא"כ לא נגאלו עד שנה שנייה של דריוש.

מסכת מגילה דף יא-יב.

חשבון של שבעים שנה	חשבון של בלשצר משהמליך נבוכדנצר	חשבון של אחשורוש משנת גלות בבל	חשבון של דניאל משנת כיבוש יהויקים	חשבון הנכון מחורבן הבית
נבוכדנצר	45	37 (8-45)	[44] (2-45)	[26] (19-45)
אויל מרודך	23	23	[23]	[23]
שנים מקוטעות של נבוכדנצר ואויל מרודך			66	48
בלשצר	2	3	3	3
זריוש המדי וכורש		5	1	[5]
שנים מקוטעות של זריוש המדי וכורש				4
אחשורוש		2		14
זריוש הפרסי				1 ובשנה שניה החל לבנות
סך הכל	70	70	70	70

- **קושית הגמ'** - קשו קראי אהדדי, כתיב "כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה **אפקד** אתכם", שמשמע משעה שבבל כבשו את ישראל, וכתיב "למלאות לחרבות ירושלים שבעים שנה", שמשמע מחורבן ירושלים?
- **רבא** - משנת כיבוש בבל (יהויקים) היינו לפקידה בעלמא, ובנין בית המקדש היתה שבעים שנה משנת חורבן בית המקדש.